

## TURVAA TYÖKYVYN HEIKETESSÄ

### JOS SAIRAUS TAI VAMMA HEIKENTÄÄ TYÖKYKYÄSI

- Ammatillisen kuntoutuksen avulla voidaan tukea työssä jaksamista terveydellisistä rajoitteista huolimatta.
- Työkyvyttömyyseläkettä voit hakea, jos työkykysi on alentunut eikä kuntoutuksesta ole apua.
- Työuraeläke on tarkoitettu ikääntyneemmille henkilöille, joilla on takanaan pitkä työura raskaassa työssä ja joiden työkyky on alentunut.

**NOPEAA,  
KÄTEVÄÄ &  
HELPPOA!**

Tiesithän, että voit hoitaa omia eläke- ja etuusasioitasi Elon eläkepalvelussa!

 [www.elo.fi/elakepalvelu](http://www.elo.fi/elakepalvelu)

### AMMATILLINEN KUNTOUTUS TUKEE TYÖSSÄ JATKAMISTA

Sinulla on oikeus saada ammatillista kuntoutusta, jos sairaus tai vamma aiheuttaa sinulle työkyvyttömyyden uhan. Työkyvyttömyyden uhka tarkoittaa sitä, että ilman kuntoutusta sinulle myönnettäisiin todennäköisesti lähivuosina työkyvyttömyyseläke.

Lisäksi edellytetään, että sinulla on kiinteä yhteys työelämään. Jos olet ollut työelämässä vain vähän aikaa tai työhistoriasi on katkonainen, voit selvittää kuntoutusmahdollisuksiasi Kelan tai työ- ja elinkeinotoimiston kautta.

### KUNTOUTUSSUUNNITELMA ON YKSILÖLLINEN

Ensin selvitämme mahdollisuutesi palata takaisin entiseen työhösi esimerkiksi työjärjestelyjen avulla. Asiantuntijamme auttavat sinua työhönpaluuosuunnitelman laatimisessa.

#### Ammatillisen kuntoutuksen keinoja ovat

- työkokeilu ja työhönvalmennus sopivan työtehtävän löytämiseksi
- koulutus uuteen ammattiin, jossa selviät sairautesi kanssa
- elinkeinotuki yritystoiminnan aloittamiseen tai muuttamiseen

### MILLOIN TYÖKYVYTTÖ- MYYSELÄKKEELLE?

Työkyvyttömyyseläkkeen saaminen edellyttää yhdenjaksoista työkyvyn alentumista sairauden tai vamman vuoksi vähintään vuoden ajan. Ennen työkyvyttömyyseläkkeen myöntämistä arvioimme, voisitko jatkaa työelämässä ammatillisen kuntoutuksen avulla. Työeläkekuntoutus on aina ensisijainen vaihtoehto.

Työkyvyttömyyseläkehakemuksen ratkaisussa huomioimme lääkärin arvioiman työkyvyn alentumisen ja jäljellä olevan

työkykysi. Lisäksi otamme huomioon muun muassa ikäsi, koulutuksesi, aikaisemman työkokemuksesi ja sen, onko saatavilla työtä, jota voit sairaudestasi huolimatta tehdä. Jos olet jo täyttänyt 60 vuotta, arvioimme jäljellä olevaa työkykyäsi siihen työhön, jota teit ennen sairastumistasi.

Työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää määräajaksi kuntoutustukena, jos arvioidaan, että työkykysi voi palautua hoidon tai kuntoutuksen avulla. Ajankohtaisen hoito- ja kuntoutussuunnitelman tulisi käydä ilmi lääkärinlausunnostasi.

### OSA- VAI TÄYSI TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKE?

Osatyökyvyttömyyseläke voi alkaa, kun työkykysi on arvioitu alentuneen 40 prosentilla. Voit hakea osatyökyvyttömyyseläkkeestä ennakkopäätöstä vielä kokoaikatyössä ollessasi. Ennakkopäätöksellä saat myös arvion eläkkeen määräästä. Myönteinen päätös on voimassa yhdeksän kuukautta, jonka aikana voit harkita, otatko eläkkeen vastaan.

Täysi työkyvyttömyyseläke alkaa yleensä noin vuoden kuluttua työkyvyttömyytesi alkamisesta. Täyden työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen edellyttää, että työkykysi on alentunut 60 prosentilla. Jos työkyvyttömyyseläke myönnetään toistaiseksi, se jatkuu vanhuuseläkeikään saakka.

### ANSIOTYÖ ELÄKKEEN RINNALLA

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen rinnalla voit ansaita enintään 40 prosenttia entisestä ansiotasosta. Osatyökyvyttömyyseläkkeessä raja on 60 prosenttia. Myös yrittäjän on supistettava työpanostaan vastaavassa määrin sekä täyden että osatyökyvyttömyyseläkkeen rinnalla. Huolimatta henkilökohtaisesta rajastasi, voit kuitenkin aina ansaita 784,52 euroa kuukaudessa.

Eläke voidaan lakkauttaa, keskeyttää määräajaksi tai täysi eläke muuttaa osatyökyvyttömyyseläkkeeksi, jos työkykysi palautuu tai ansiosi ylittävät ansiorajan. Muutosta ei tehdä sinua kuulematta. Eläkkeensaajan tulee ilmoittaa ansaintarajan ylittävästä työskentelystä eläkeyhtiön.

## MUISTILISTA

Jos työkykyysi on heikentynyt:

- Selvitä ensin työpaikallasi, miten työssä selviytymistäsi on mahdollista tukea esimerkiksi erilaisilla työjärjestelyillä.
- Jos näistä ei ole apua, keskustele työterveyshuollon, työnantajan ja Elon kanssa mahdollisuudesta jatkaa työssä työeläkekuntoutuksen keinojen avulla. Ole tarvittaessa yhteydessä työterveyshuoltoon tai hoitavaan lääkäriisi.

- Voit saada sairausloman ajaksi Kelasta sairauspäivärahaa enintään 300 päivältä eli noin vuoden ajan.
- Jos työkyvyttömyytesi jatkuu edelleen sairauspäivärahauden jälkeen, voit hakea työkyvyttömyyseläkettä. Hakemus kannattaa tehdä hyvissä ajoin.
- Odota päätöstä rauhassa. Saat meiltä väliaikatietaa hakemuksesi käsittelytilanteesta tekstiviestillä.

## TOIMEENTULO ELÄKKEEN JA KUNTOUTUKSEN AIKANA

Kuntoutuksen ja työkyvyttömyyden ajalta maksettavan etuuden pohjana on työkyvyttömyyseläke. Eläke muodostuu

- sairastumista edeltävän vuoden loppuun mennessä karttuneesta eläkkeestä ja
- tuleville vuosille laskettavasta eläkkeestä. Tulevan ajan eläke lasketaan eläkkeeseesi, jos sinulla on riittävästi työansioita viimeisiltä vuosilta.

Aktiivisilta kuntoutusjaksoilta saat lisäksi 33 prosentin korotuksen. Osatyökyvyttömyyseläke on puolet täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä.

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen rinnalla voit saada kansaneläkettä, jos eläkkeesi määrä ei ylitä 1 157,71–1 299,88 euroa kuukaudessa. Osatyökyvyttömyyseläkkeen rinnalla kansaneläkettä ei voi saada. Saat Kelasta lisätietoa kansaneläkkeestä sekä työeläkkeen vaikutuksesta kansaneläkkeeseen ja muihin Kelan etuuksiin.

## KUNTOUTUKSEN JA TYÖKYVYTTÖMYYS-ELÄKKEEN HAKEMINEN

Kuntoutusta ja työkyvyttömyyseläkettä haet helpoiten verkossa osoitteessa [www.elo.fi/elakepalvelu](http://www.elo.fi/elakepalvelu). Lomakkeen voit tulostaa myös osoitteessa [www.elo.fi/hakemus](http://www.elo.fi/hakemus). Ratkaisua tehdessämme voimme myös hankkia lisäselvityksiä, esimerkiksi kuvauksen työolosuhteistasi työnantajaltasi.

Hakiessasi työkyvyttömyyseläkettä arvioidaan aina samalla myös oikeutesi työeläkekuntoutukseen. Jos sinulla katsotaan olevan oikeus siihen ja työeläkekuntous on ajankoh-

taista, saat työkyvyttömyyseläkepäättöksen jälkeen myös ammatillisen kuntoutuksen ennakkopäättöksen ilman erillistä hakemista.

Kuntoutusta hakiessasi kuntoutussuunnitelman ei tarvitse olla vielä valmiina. Tällöin annamme kuntoutusoikeudesta ennakkopäättöksen, joka on voimassa yhdeksän kuukautta kuntoutussuunnitelman tekemistä varten.

## TYÖURAEKÄKE

Työuraeläkkeen avulla raskasta työtä tekevät voivat jäädä eläkkeelle jo 63-vuotiaana, jos vähäisin poikkeuksin raskas työura on kestänyt vähintään 38 vuotta ja työkyky on alentunut. Lisäksi työsuhteen tai yrittäjätoiminnan päättymisestä tulee olla alle vuosi.

WWW

### HOIDA ELÄKE- JA ETUUSIASI VERKOSSA

Elon eläkepalvelussa voit mm.

- tarkistaa työeläkeotteen
  - katsoa arvion työkyvyttömyyseläkkeen ja kuntoutuksen ajalta maksettavan kuntoutusrahan määrästä
  - hakea kuntoutusta ja korvausta kuntoutuksen matkakuluista
  - hakea työkyvyttömyyseläkettä
- Eläkepalveluun kirjautut verkkopankkitunnuksilla osoitteessa [www.elo.fi/elakepalvelu](http://www.elo.fi/elakepalvelu).



## KYSY LISÄÄ

Eläkeneuvonta

puh. 020 694 726  
ma–pe klo 8–16.30

[www.elo.fi/elakepalvelu](http://www.elo.fi/elakepalvelu)  
[elakeneuvonta@elo.fi](mailto:elakeneuvonta@elo.fi)

[www.elo.fi](http://www.elo.fi)

Asiakirjojen lähetysosoite (Elo maksaa postimaksun): Työeläkeyhtiö Elo, Eläkepalvelut, Tunnus 5010419, 00003 VASTAUSLÄHETYS